

Gemeenten en de Digitale Identiteit

Herziening eIDAS verordening

16 april 2025

Indra Henneman, VNG

Wat is een digitale identiteit...

Een **verzameling van gegevens** die **kenmerken** beschrijven van **mensen**, dingen, entiteiten/organisaties en apparaten **in een digitale context**.

Vrij vertaald:

Een digitale verzameling van persoonlijke (identificerende) gegevens

Toelichting eIDAS

- Doel: onderling vertrouwen bij gebruik digitale infrastructuur en toegang tot (online) diensten en gegevens regelen.
- Iedere lidstaat biedt minstens 1 EDI-wallet aan burgers (gratis) en bedrijven ter gebruik in de hele EU met een digitale identiteit.
- Verplichtingen voor gemeenten, m.n. ondersteunen van:
 - Inloggen met wallet voor digitale dienstverlening
 - Verificatie van authenticiteit van gegevens door vertrouwensdiensten
 - Verzoek tot wissen van aangeleverde gegevens

Wallet Q&A

- Wat is een EDI-wallet?

Een op software gebaseerd systeem (een applicatie) waarin persoonlijke gegevens digitaal worden opgeslagen. Best bekend als app op een smartphone.

- Wat kun je met een EDI-wallet?
 - persoonlijke gegevens opslaan, inzien en delen
 - inloggen als natuurlijk persoon of als vertegenwoordiger van organisatie (of object).
 - een digitale handtekening zetten.

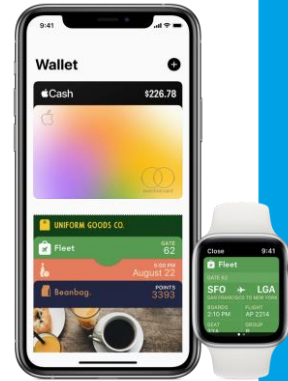
Wallet Q&A

In welke situatie kun je een EDI-wallet gebruiken?

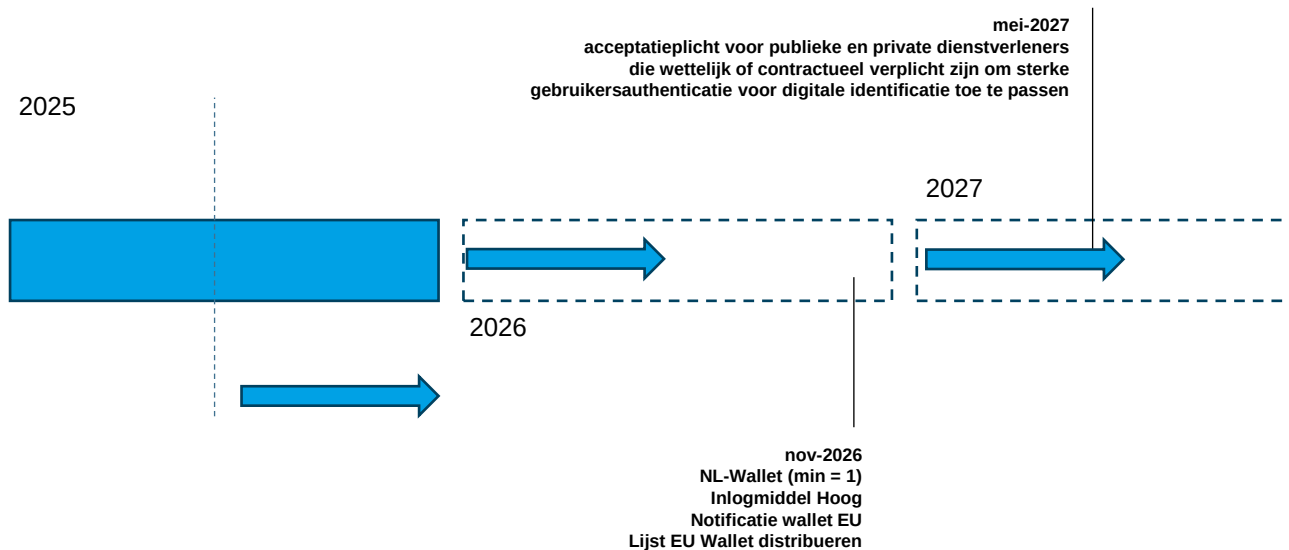
- Zowel online als offline. Dat wil zeggen: de (meeste) gegevens in de wallet zijn net zo bruikbaar offline als online.
- Zowel bij de overheid als in privaat en persoonlijk verkeer.

Wat zit er in de EDI-wallet?

- Private gegevens: lidmaatschap, bankpasje, hypotheekgegevens, etc.
- Publieke (formeel geregistreeerde) gegevens: identiteit, diploma's, WOZ-woningwaarde, uittreksel, vergunningen, etc.

Twée belangrijke implementatiemomenten

Kansrijke toepassingen – Gemeentelijk domein

Gevraagd naar kansrijke toepassingen, rapporteren gemeenten veel publieke dienstverlening, maar ook een deel private dienstverlening. We hebben het volgende overzicht aan (tenminste deels) publieke dienstverlening genoteerd. Op een deel van deze diensten loopt ook nu al actie, met name bij een aantal grotere gemeenten. Echter, een echte zogenoemde 'killer app' ontbreekt vooralsnog.

1. SOCIAAL DOMEIN

- Gegevens aanlevering voor aanvragen van **uitkeringen**.
- Gegevens aanlevering voor aanvragen van **toeslagen**.
- Gebruik van **stadspassen** (studenten, lage inkomens).
- **WMO aanvragen** zoals huishoudelijke hulp, etc.

2. Burgerzaken

- Uitgifte en acceptatie van **uittreksels** en **aktes** (naturalisatie, etc.).
- **Inschrijven** bij de gemeente.
- Doorgeven van **verhuizingen**.
- Direct aanleveren gegevens aan derden zoals **woningcorporaties**.

3. Fysiek domein/VTH

- Uitgifte van **parkeervergunningen**.
- Uitgifte van afvalpassen.
- Gegevens aanlevering voor **vergunningaanvragen**.
- Uitgifte van **ontheffingsverklaringen** en identificering.
- **Identificatie** in openbare ruimte, bijvoorbeeld door BOA's.

NB: Het ontbreken van een wettelijk kader zit de gemeentelijke pilots nu geregeld in de weg. Zo is het nu bijvoorbeeld niet mogelijk gegevens te delen zonder duidelijk wettelijk kader of doelbinding.

Genoemde toepassingen met lopende pilots

Voorbeelden van EU gebruikssituaties

- Ontsluiten van **gegevens over geboorte** tbv eerste inschrijving in een andere lidstaat of aangeven van de geboorte van een kind van een NL ouder.
- Ontsluiten van gegevens **huisvestingsvergunning** (en/of adresbevestiging) in procedure voor **aanvraag van studiefinanciering** in andere lidstaat.
- Aanvragen van **onthefing milieuzone** in EU gemeente mbv door NL gemeente afgegeven EU gehandicaptenparkeerkaart (medische noodzaak).
- Of **kentekengegevens van EU inwoner** bij de aanvraag ontheffing (milieu)zone in NL gemeente.
- **Ontheffing** als gegeven in de wallet voor toepassing bij controle of toegang

*Innovator

‘Logische’ rollen voor gemeenten in uitvoering

- Gemeente als bronhouder en verstrekker van PID (nu niet voorzien)
- Gemeente als bronhouder en verstrekker van (andere) attributen
- Gemeente als afnemer van attributen uit de wallet (vertrouwende partij)
- Gemeente als ondersteuner van gebruikers
- Gemeente als belanghebbende bij de governance van het stelsel
- Gemeente als gebruiker van voorzieningen/registers (gebruik van informatie en/of registreren van informatie) in uitvoering taken/diensten

Organisatie van deze verantwoordelijkheden:

- Bij de individuele gemeenten
- Door gemeenten in samenwerking (ondersteund door VNG)
- Door anderen - publiek domein (BZK, EZK, domeinen)
- Door anderen - private domein (banken, verzekeraars, zorginstellingen, energieleveranciers, etc.)

Mogelijke* impact voor burgerzaken

- Functie registerhouder nog belangrijker: Kwaliteit, actualiteit en snelheid van registratie plus mogelijk meer verzoeken voor aanpassing ivm meer (zichtbaar) hergebruik
- Ondersteuning bij fraude en misbruik: acties uitgezet richting de gemeente vanuit centraal meldpunt (meer activiteit via huidige structuur)
- Vragen over de digitale identiteit en de wallet: burgers nemen contact op met de gemeente of Informatiepunt DO
- Minder papieren/ digitale uittreksels: gebruik wallet in maatschappelijk verkeer
- Verdere digitalisering van dienstverlening (publiek-privaat, online-offline)
- Apparatuur voor uitlezen van gegevens uit de wallet aan de balie
- Nog onbekend: balie inzet voor verstrekken digitale identiteit

Positionering VNG

- Integrale aanpak van overheidsinstanties, bedrijven, softwareleveranciers en maatschappelijke organisaties nodig
- Gezamenlijk bouwen aan betrouwbaar, toegankelijk en toekomstbestendig digitaal ecosysteem met duidelijke regie
- Diensten met maatschappelijke meerwaarde kiezen en bieden

Dat vraagt om **gedeelde ambitie** (wat willen we met elkaar bereiken) en **samenhang** (hoe gaan we dat met elkaar realiseren)

- Duidelijkheid over kosten voor invoering en uitvoering
- Samenhang met andere ontwikkelingen (w.o. stelsel toegang en SDG)
- Gesprek over de impact op gemeentelijke kerntaken

Mogelijkheden voor gezamenlijke aanpak

- Inzicht in en impact van wettelijke verplichtingen
- Toetsing en uniformering privacy, beveiliging, ethiek
- Voorziening voor gebruik wallet bij het digitaal loket
- Samenwerken aan dezelfde gebruikssituaties voor maatschappelijk nut
- Afstemmen van communicatie en voorlichting
- Strategie voor ondersteuning en foutafhandeling
- Community voor kennisdeling/validatie propositie
- Gemeente-overstijgende hulpmiddelen ter ondersteuning van de realisatie en implementatie van een werkende praktijksituatie
- Generieke architectuur, afspraken, standaarden & voorzieningen en afstemming softwareleveranciers

Website VNG